

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 września 2024 r.,
sprawy **R.D.**
skazanego z art. 178a § 4 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku
z dnia 1 grudnia 2023 r., sygn. akt V Ka 604/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Gostyninie
z dnia 27 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 157/22,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego R.D. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gostyninie wyrokiem z dnia 27 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 157/22 uznał R.D. za winnego tego, że w dniu 22 marca 2022 r. w m. P., gm. P. w pow. G. w woj. [...] będąc w stanie nietrzeźwości prowadził samochód m-ki C. o nr rej. (...) w ruchu lądowym czasie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. w sprawie o sygn. akt II K [...], tj. popełnienia przestępstwa z art.

178a § 4 k.k., za które na podstawie tego przepisu skazał go i wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I). Jednocześnie na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec wymienionego dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych (pkt II), a na podstawie art. 43a § 3 k.k. zasądził od niego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł (pkt III) oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu (pkt IV).

Apelację od tego wyroku złożył obrońca R. D., który zaskarżył go w całości, zarzucając mu:

1. *„[o]brazę przepisów prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 76 § 1 k.k. w zw. z art. 107 § 4 k.k. oraz błędną, wykładnię art. 107 § 4 i 4a k.k. gdzie wbrew prawidłowo ustalonemu na podstawie informacji o osobie z KRK (k. 59), w której oskarżony nie figuruje jako osoba skazana, powołując się błędnie na alternatywę rozłączną ww. przepisu, nie zastosował go w niniejszej sprawie w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie art. 178a § 4 k.k.*
2. *[o]brazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegającą na:*
 - *naruszeniu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dowolną aniżeli swobodną ocenę materiału dowodowego z naruszeniem reguł prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającego na błędnym wnioskowaniu z informacji o osobie z KRK (k59), z której wynikało, że doszło do zatarcia skazania, czego skutkiem było, że oskarżony nie figurował w rejestrze karnym, co Sąd pierwszej instancji zlekceważył. Skutkiem zlekceważenia ww. dowodu było niewłaściwe zastosowanie wobec oskarżonego przez Sąd orzekający kwalifikacji prawnej z art. 178a § 4 k.k. i na tej podstawie wydanie wyroku skazującego.*
 - *naruszeniu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez dowolną aniżeli swobodną ocenę materiału dowodowego z naruszeniem reguł prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i*

doświadczenia życiowego polegającego na pominięciu informacji o osobie z KRK (k59), z której wynikało, że doszło do zatarcia skazania, czego skutkiem było, że oskarżony nie figurował w rejestrze karnym, co Sąd pierwszej instancji zlekceważył. Wynikiem tego było wymierzenie oskarżonemu środków karnych na podstawie art. 42 § 3 k.k. oraz art. 43a § 3 k.k. Ponadto Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił podstawy prawnej zastosowania środków karnych, nie dając możliwości do postawienia zarzutów w tym zakresie oraz nie poddając kontroli instancyjnej wyroku, co do tych okoliczności”.

W konsekwencji wniósł o zmianę skarżonego wyroku i wydanie wyroku reformatoryjnego na podstawie kwalifikacji prawnej czynu z art. 178a § 1 k.k., zaś środków karnych na podstawie art. 42 § 2 k.p.k. oraz art. 43a § 2 k.p.k.

Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 1 grudnia 2023 r., sygn. akt V Ka 604/23 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, orzekając jednocześnie w przedmiocie kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Kasację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego, który wyrok sądu drugiej instancji zaskarżył w całości, zarzucając mu:

1. *„[o]brazę popisów prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 76 § 1 k.k. w zw. z art. 107 § 4, 4a i 6 k.k. w zw. z art. 106 k.k. oraz błędne zastosowanie art. 178a § 4 k.k. i art. 42 § 3 k.k. gdzie wbrew prawidłowo ustalonemu na podstawie informacji o osobie z KRK (k. 59), w której oskarżony nie figuruje jako osoba skazana, nie zastosował w niniejszej sprawie instytucji zatarcia skazania, która nakazuje uznać skazanie za niebyłe, w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie art. 178a § 4 k.k. oraz środek karny na podstawie art. 42 § 3 k.k.*
2. *[o]brazę popisów prawa procesowego mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, a polegającą na:*
 - *naruszeniu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dowolną aniżeli swobodną ocenę materiału dowodowego z naruszeniem reguł prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającego na błędnym wnioskowaniu z informacji o osobie z KRK*

(k59), z której wynikało, że doszło do zatarcia skazania, czego skutkiem było, że oskarżony nie figurował w rejestrze karnym, co Sąd pierwszej instancji zlekceważył. Skutkiem zlekceważenia ww. dowodu było niewłaściwe zastosowanie wobec oskarżonego przez Sąd orzekający kwalifikacji prawnej z art. 178a § 4 k.k. i na tej podstawie wydanie wyroku skazującego.

- *naruszeniu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez dowolną aniżeli swobodną ocenę materiału dowodowego z naruszeniem reguł prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegającego na pominięciu informacji o osobie z KRK (k59), z której wynikało, że doszło do zatarcia skazania, czego skutkiem było, że oskarżony nie figurował w rejestrze karnym, co Sąd pierwszej instancji zlekceważył. Wynikiem tego było wymierzenie oskarżonemu środków karnych na podstawie art. 42 § 3 k.k. oraz art. 43a § 3 k.k. Ponadto Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił podstawy prawnej zastosowania środków karnych, nie dając możliwości do postawienia zarzutów w tym zakresie oraz nie poddając kontroli instancyjnej wyroku, co do tych okoliczności”.*

Mając na uwadze powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania, a także wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku do czasu rozpoznania kasacji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Należało podzielić stanowisko zajęte przez prokuratora co do oczywistej bezzasadności kasacji obrońcy skazanego R.D. w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 519 k.p.k. strona może wnieść kasację od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie oraz od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a k.k. Oznacza to, że podnoszone w tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzuty muszą wskazywać na uchybienia, o których mowa w art. 523 § 1 k.p.k., do

których doszło na etapie postępowania drugoinstancyjnego. Niedopuszczalne jest więc bezpośrednio atakowanie w kasacji orzeczenia sądu pierwszej instancji, a także kwestionowanie poczynionych na tym etapie ustaleń faktycznych. Tymczasem podniesione przez skarżącego zarzuty obraży art. 42 § 3 k.k., art. 76 § 1 k.k. w zw. z art. 107 § 4, 4a i 6 k.k. w zw. z art. 106 k.k. oraz art. 178 § 4 k.k., a także art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 i 2 k.p.k. skierowane są właśnie w stosunku do orzeczenia sądu *a quo*. To bowiem ten sąd, a nie sąd odwoławczy, stosował wskazane przepisy prawa materialnego i procesowego. Sąd drugiej instancji jedynie kontrolował prawidłowość ich zastosowania. Nie zmieniał natomiast ustaleń faktycznych, czy też oceny dowodów, jak również nie przeprowadzał własnego postępowania dowodowego co powoduje, że wskazane zarzuty mają charakter niekasacyjny (*vide* postanowienie SN z dnia 8 stycznia 2019 r., III KK 508/18; postanowienie SN z dnia 9 maja 2022 r., V KK 200/21). W tej sytuacji w zasadzie w ogóle nie powinny być rozpoznawane tym bardziej, że stanowią one wierne powtórzenie zarzutów apelacyjnych, które *in extenso* przywołano na wstępie. Jak jednak słusznie zwraca się uwagę w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzuty podniesione w kasacji pod adresem orzeczenia sądu *a quo* podlegają rozważeniu przez sąd kasacyjny tylko w takim zakresie, w jakim jest to nieodzowne dla należytego rozpoznania zarzutów stawianych orzeczeniu sądu odwoławczego (por. wyrok SN z 18 listopada 1996 r., III KKN 148/96, OSNKW 1997, z. 1-2, poz. 12). Tym samym oceniając podniesione zarzuty z uwzględnieniem art. 118 § 1 k.p.k., należało je potraktować jako próbę zakwestionowania standardu rzetelnej kontroli odwoławczej, wyznaczonego przez przepisy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

Również i ten zabieg nie mógł jednak doprowadzić do wzruszenia zaskarżonego wyroku. Z jednej bowiem strony sąd *ad quem* w sposób merytoryczny odniósł się do prawidłowości dokonanej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym informacji z Krajowego Rejestru Karnego, a co za tym idzie przyjętej kwalifikacji prawnej czynu przypisanego R.D., a z drugiej skarżący nie podjął nawet próby wykazania wadliwości argumentacji zaprezentowanej w części motywacyjnej zaskarżonego wyroku. W dalszym ciągu

forsuje tezę o braku możliwości przypisania odpowiedzialności z art. 178a § 4 k.k. w przypadku zatarcia skazania, na podstawie którego orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, powołując się przy tym na poglądy judykatury, które w niniejszym stanie faktycznym nie mają zastosowania.

Przypomnieć zatem należy, że odpowiedzialności karnej z art. 178a § 4 k.k. podlega sprawca, który w czasie popełnienia czynu o którym mowa w § 1 wskazanego przepisu – a więc gdy prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym będąc w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego – był już wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, albo czynu określonego w § 1 dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo (przepis w brzmieniu sprzed 1 października 2023 r.). W związku z użyciem przez ustawodawcę spójnika „albo” (do 1 października 2023 r.) oraz „lub” (od 1 października 2023 r.), dla wyczerpania znamion przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k., wystarczające jest spełnienie jednego z zachowań wyrażonych w tym przepisie. Zmiana wskazanego przepisu dokonana na mocy art. 1 pkt 68b ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600) pozostaje bez wpływu na prawidłowość wykładni dokonanej przez organ *ad quem*. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał bowiem, że przeszkodą do przyjęcia wobec sprawcy, któremu zarzucono prowadzenie w stanie nietrzeźwości pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym surowszej odpowiedzialności karnej z art. 178a § 4 k.k., jest fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., również wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Natomiast przeszkody do zakwalifikowania zachowania z art. 178a § 4 k.k. nie stanowi zatarcie z mocy prawa w dacie wyrokowania skazania, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych,

jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178a § 1 k.k. był popełniony w czasie obowiązywania orzeczonego zakazu (zob. m.in. wyrok SN z dnia 22 lutego 2024 r., V KK 476/23; wyrok SN z dnia 23 sierpnia 2023 r., V KK 248/23; postanowienie SN z dnia 4 listopada 2020 r., IV KK 532/20; wyrok SN z dnia 9 stycznia 2020 r., V KK 580/19; wyrok SN z dnia 2 lipca 2019 r., V KK 364/18; postanowienie SN z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12).

Jakkolwiek zatem na gruncie przedmiotowej sprawy w momencie wydania orzeczenia skazującego w niniejszej sprawie nastąpiło zatarcie skazania wyrokiem Sądu Rejonowego w Gostyninie z dnia 3 października 2018 r., sygn. akt II K 242/18, to nie ulega wątpliwości, że R.D. popełnił przedmiotowy występki w dniu 22 marca 2022 r., a zatem w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego ww. wyrokiem, który ustał dopiero w dniu 21 czerwca 2022 r. Powyższa okoliczność – wbrew twierdzeniom skarżącego – została dostrzeżona już przez sąd *meriti*, który z opisu czynu zarzucanego R.D. wyeliminował fakt jego uprzedniego prawomocnego skazania wyrokiem Sądu Rejonowego w Gostyninie z dnia 3 października 2018 r., sygn. akt II K 242/18 za przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, pozostawiając tę część, która odnosi się do popełnienia czynu w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego ww. wyrokiem. Powyższe okoliczności sprawiły, że została spełniona jedna z dwóch przewidzianych w treści art. 178a § 4 k.k. przesłanek warunkujących przyjęcie surowszej odpowiedzialności karnej na podstawie tego przepisu, na co słusznie zwrócił uwagę sąd *ad quem*.

W pełni akceptując powyższe stanowisko i nie stwierdzając bezwzględnych przyczyn odwoławczych, kasację obrońcy skazanego należało uznać za oczywiście bezzasadną w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k., co bezprzedmiotowym czyniło rozpoznawanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku. Kasator nie przedstawił żadnych argumentów, które podważyłyby ocenę prawną zaprezentowaną w ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego. Przywołane przez skarżącego judykaty dotyczyły bowiem swoistej recydywy jako nadzwyczajnego obostrzenia kary z art. 178a § 4 k.k., a nie zaś kierowania

pojazdem w stanie nietrzeźwości w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, o którym mowa we wskazanym przepisie *in fine*.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w sentencji postanowienia, kosztami postępowania kasacyjnego obciążając skazanego R.D., zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

WB.

[ał]